

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلوپ لاینز

(جلد اول)

به روایت اسناد ساواک

مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات

زمستان ۱۳۹۰

کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک / مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات]
تهران، وزارت اطلاعات، مرکز بررسی اسناد تاریخی، ۱۳۹۰
ج ۲، نمونه

کلوپ‌های عصر پهلوی به روایت اسناد ساواک
شابک دوره: 9- 030 - 149 - 600 - 978؛ ج ۱: 6 - 028 - 149 - 600 - 978 ۵۰۰۰۰ ریال
ج ۲: 3 - 029 - 149 - 600 - 978 ۵۰۰۰۰ ریال
فیپا.

کتابنامه به صورت زیرنویسی
باشگاه بین‌المللی لاینز، تهران
فراماسونری - - ایران
ایران - - تاریخ - - پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ - - اسناد و مدارک
ایران، وزارت اطلاعات، مرکز بررسی اسناد تاریخی
DSR ۱۴۸۴/ک ۸۴۱۳۹۰
کتابشناسی ملی:

۹۵۵/۰۸۲۰۶
۲۴۸۷۰۷۷

شناسنامه

عنوان: کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک
(جلد اول)

ناشر: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات
چاپ اول: زمستان ۱۳۹۰
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

شابک: ۶- ۰۲۸ - ۱۴۹ - ۶۰۰ - ۹۷۸ (جلد اول)

ISBN 978 - 600 - 149 - 028 - 6 (VOL.1)

شابک: ۹ - ۰۳۰ - ۱۴۹ - ۶۰۰ - ۹۷۸ (دوره ۲ جلدی)

ISBN 978 - 600 - 149 - 030 - 9 (1 VOL.SET)

[http:// WWW.historydocuments.ir](http://WWW.historydocuments.ir)

E - mail: info@.historydocuments.ir

صندوق پستی: ۴۷۳۵ - ۱۹۳۹۵

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
پنج	سخن ناشر:
نه	مقدمه:
۱	اسناد:
۳۷۹	اعلام:
۴۰۵	عکس و ضمائم:

سخن ناشر

در همیشه تاریخ ملت‌ها، استعمار و استعمارگر چهره پلید و منفوری در نزد مردمان داشته است. استعمار زائیده فکر و اندیشه مشتی زیاده‌خواه و افزون‌طلب بوده به داشته‌های خدادادی خود قانع نبوده و همواره بدنبال دست‌یازیدن به مواهب و منابع مادی و معنوی دیگران بوده‌اند. اینان که چشم طمع و دل پر هوسشان بسیری‌ناپذیر است، برای رسیدن به هدف ننگین خود از هیچ حيله و مکر و نیرنگی روی گردان نیستند. در طول قرون گذشته به فراخور اوضاع سیاسی - اجتماعی حاکم بر کشورهای مختلف، استعمارگران به نوسازی شیوه‌های استثماراری خود پرداخته‌اند. بهره‌گیری از عناصر مختلف و متنوع در دستور کار ایشان بوده است. یکی از ابزارهای مستعد و کارآمده مؤسسات اجتماعی و به اصطلاح خیریه بوده است. این مؤسسه‌ها که با ظاهری مردمی و غیرسیاسی و عمدتاً با هدف کمک به دیگران و برآورد حاجات نیازمندان پا به عرصه وجود می‌گذاشتند در واقع در قالبی دو منظوره طراحی و ابداع می‌گشتند. هدف ظاهری که بحث بشر دوستی و کمک به هم‌نوع را در دستور کار داشت، بدنبال ترسیم چهره‌های مردم دوست و با عطف و از آن‌ها بود و هدف پنهان و اصلی که در پس پرده قرار داشت، در حقیقت برنامه نفوذ و رخنه در امور سیاسی و فرهنگی ملت‌ها را پیگیری می‌نمود و پس از ایجاد تغییر و انجام استحاله فرهنگی و پیدایش زمینه استثمار، به تاراج سرمایه‌های ملی و معنوی آنان مشغول می‌گردیدند. باشگاه لاینز یکی از عمده‌ترین و گسترده‌ترین این سازمان‌های اجتماعی بود که توسط آمریکائی‌ها تأسیس و راه‌اندازی شد. مطلب دیگری که این باشگاه در دستور کار خود قرار داده، مسئله جاسوسی و جمع‌آوری اخبار مختلف از زمینه‌های، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی بود. این روند و مدل عملیاتی و چگونگی مراحل اجرایی آن به اسناد این کتاب آمده است که در بخش مقدمه و اسناد قابل رؤیت می‌باشد. حساسیت موضوع فوق موجب گردید تا این مرکز بدنبال برنامه‌ریزی در جهت جمع‌آوری سندها و برنامه تدوین آن‌ها در قالب دو مجله قرار گیرد. این مجموعه که در پیش روی شما قرار

پدارد. جلد اول این مجموعه دو جلدی است که سندهای آن مربوط به فعالیت‌های این باشگاه در تهران می‌باشد.

اولین سند این اثر، مربوط به باشگاه بین‌المللی لاینز و مورخه ۱۳۳۸/۹/۲۳ می‌باشد. این سند به شرح کمیته‌های مختلف در باشگاه لاینز پرداخته است. آخرین سند این اثر هم مربوط به باشگاه بین‌المللی مازیار که به شرح چگونگی تشکیل جلسه این باشگاه در مورخه ۱۳۵۷/۷/۶ اشاره شده است.

برای آشنایی بیشتر با سندها، نظر خوانندگان محترم را به موارد ضروری زیر جلب می‌نماید:

۱- از سندهای ساواک به هر نحوی که مربوط به موضوع ... بوده، بهره‌برداری شده است و تدوین‌گران بنای حذف سندی نداشته‌اند مگر در این موارد:

الف - سندهای تکراری

ب - بین اسناد دست‌نویس و تایپ شده که مشابه بوده‌اند، سندهای تایپ شده انتخاب شده است.

ج - در میان سندهایی که محتوای تکراری داشته‌اند، اولویت به سندی داده شده است که حجم بیشتری از جزئیات حادثه را در خود داشته است.

۲- در چنین سندها اولویت با وقوع حادثه بوده است. بنابراین قبل از این که تاریخ ارسال گزارش، تاریخ رسیدن خبر به منبع و ... مد نظر باشد. زمان حادثه‌ای که سند درباره آن گزارش می‌دهد مورد نظر بوده است.

۳- حروفچینی سندها مطابق نگارش اصل آنها بوده است و هیچ تغییری در جمله‌نویسی آنها داده نشده است. فقط در مواردی که کلمه، تعبیر، تاریخ و یا مضمون سندی اشتباه بوده، در پاورقی (با توضیح) یا در متن سندها (بین دو قلاب) تذکر داده شده است.

۴- در مورد اعلام، وقایع و یا محتوای هر سند در صورتی که اطلاعات و توضیحات موجود بوده است، به صورت پانویس درج گردیده است. معمولاً منابع و مآخذ پانویس‌ها ذکر شده و نظرات و تحلیل‌های مستفاد از آنها، الزاماً نظر ناشر محسوب نمی‌شود.

۵- در بیشتر گزارشات ساواک، نظریه‌هایی در ذیل سند ارائه شده که از نظردهنده با کلیات رمز یاد شده است و اسامی امضاهای مندرج در برابر آنها نیز به صورت رمز و مستعار می‌باشند. کلیات رمز به به کار رفته در ابتدای نظریه‌های که در همه اسناد به صورت ثابت تکرار شده‌اند، معمولاً اسامی روزهای هفته است و منظور از آنها به شرح ذیل است:

نظریه شنبه: نظریه منبع نفوذی ساواک (گزارشگر) است که از طریق مشاهده مستقیم یا از راههای دیگر کسب خبر نموده و ارائه شده است.

نظریه یکشنبه: نظریه رهبر عملیات است که پس از گزارش منبع نفوذی آن را تأیید یا تحلیل می‌کند.

رهبر عملیات مسئولیت مستقیم کنترل منبع و هدایت وی را برعهده دارد.

نظریه دوشنبه: نظریه رئیس دایره عملیات است.

نظریه سه‌شنبه: نظریه امنیت داخلی است. و در اداره کل، رئیس بخش است.

نظریه چهارشنبه: نظریه رئیس سازمان اطلاعات و امنیت منطقه و در اداره کل، رئیس اداره است.

عز از حروف چینی سربرگ سندها خودداری و صرفاً به ذکر مقصد، مبداء، تاریخ، شماره و موضوع آن اکتفا شده است. همچنین نوع طبقه‌بندی سندها (محرمانه، خیلی محرمانه و سری) نیز نیامده است. علت این امر آمدن اصل اسناد در صفحات مورد نظر بوده است، به طوری که با مراجعه به خود سربرگ سندها اطلاعات مورد نیاز قابل دسترسی است.

۷- در سربرگ سندها برخی علائم با رمز آمده است. از جمله آنها مبدأ و یا مقصد نامه‌ها و گزارشات است که منظور از آن رمزها به این شرح است:

۱ (ساواک گیلان)، ۲ (ساواک مازندران)، ۳ (ساواک آذربایجان شرقی)، ۴ (ساواک آذربایجان غربی)، ۵ (ساواک کرمانشاه)، ۶ (ساواک خوزستان)، ۷ (ساواک فارس)، ۸ (ساواک کرمان)، ۹ (ساواک خراسان)، ۱۰ (ساواک اصفهان)، ۱۱ (ساواک سیستان و بلوچستان)، ۱۲ (ساواک کردستان)، ۱۳ (ساواک همدان)، ۱۴ (ساواک سمنان)، ۱۵ (ساواک لرستان)، ۱۶ (ساواک بوشهر)، ۱۷ (ساواک هرمزگان)، ۱۸ (ساواک کهگیلویه و بویراحمد)، ۱۹ (ساواک چهارمحال و بختیاری)، ۲۰ (ساواک تهران)، ۲۱ (ساواک قم)، ۲۲ (ساواک اراک)، ۲۳ (ساواک قزوین)، ۲۴ (ساواک ایلام)، ۲۵ (ساواک زنجان)، ۲۶ (ساواک یزد) بوده‌اند.

۸- همچنین مبدأ یا مقصد نامه‌ها و گزارشات مربوط به اداره کل سوم ساواک (امنیت داخلی) به اعداد رمز عنوان شده است. اداره کل سوم از ۷ بخش تشکیل می‌شد که عبارت بودند از: (۱) مدیریت اداره کل سوم، (۲) اداره یکم عملیات و بررسی، (۳) اداره دوم عملیات و بررسی، (۴) اداره سوم کل سوم، (۵) اداره چهارم کل سوم، (۶) اداره پنجم کل سوم، (۷) اداره ششم کل سوم. اجزاء اداره یکم عملیات و بررسی شامل: ۳۱۰ (دفتر اداره یکم عملیات و بررسی)، ۳۱۱ (بخش احزاب و دستجات کمونیستی)، ۳۱۲ (بخش احزاب و دستجات سیاسی و مذهبی افراطی)، ۳۱۳ (بخش هدفهای تازه و فعالیت‌های مربوط به عرب‌زنان و بلوچ‌های حاد ایرانی)، ۳۱۴ (اکراد)، ۳۱۵ (فعالیت‌های خارجی) بوده است.

اجزاء اداره دوم عملیات و بررسی شامل:

۳۲۰ (دفتر اداره دوم عملیات و بررسی)، ۳۲۱ (بخش دانشگاه تهران)، ۳۲۲ (بخش دانشگاهها و مراکز عالی آموزش تهران)، ۳۲۳ (بخش دانشگاهها و مراکز عالی آموزشی استانها و شهرستانها)، ۳۲۴ (بخش آموزش و پرورش و مدارس در تهران و شهرستانها و استانها) بوده است.

اجزاء اداره سوم کل سوم شامل:

۳۳۰ (دفتر اداره سوم کل سوم)، ۳۳۱ (بخش ممالک اسکاندیناوی و اروپای شرقی)، ۳۳۲ (بخش کشورهای اروپای غربی)، ۳۳۳ (بخش آمریکا، کانادا، آمریکای جنوبی و مرکزی) و ۳۳۴ (بخش خاورمیانه و کشورهای عربی و ممالک قاره آسیا و آفریقا) بوده است.

اجزای اداره چهارم کل سوم شامل: ۳۴۰ (دفتر اداره چهارم کل سوم)، ۳۴۱ (بخش احزاب و دستجات راست، انجمن‌ها و اتحادیه‌های دولتی و خصوصی)، ۳۴۲ (بخش وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌های دولتی)، ۳۴۳ (بخش کارگری)، ۳۴۴ (بخش اصناف و بازرگانان)، ۳۴۵ (بخش کشاورزی و امور زراعی)، ۳۴۶ (بخش عشایر و قاچاق اسلحه و کالا)، ۳۴۷ (بخش جراید و سینما و تلویزیون)، ۳۴۸ (بخش نارضایتی‌های عمومی)، ۳۴۹ (بخش روابط عمومی) بوده است.

اجزای اداره پنجم کل سوم شامل: ۳۵۰ (دفتر اداره پنجم کل سوم)، ۳۵۱ (بخش دکترین و آموزش سازمان و وظایف رهبران امنیت داخلی)، ۳۵۲ (بخش سانسور و کنترل مکاتبات)، ۳۵۳ (بخش منابع و مأموران و گروه‌های تحقیق و مراقبت) بوده است.

اجزای اداره ششم کل سوم شامل:

۳۶۰ (دفتر اداره ششم کل سوم)، ۳۶۱ (بخش فیش)، ۳۶۲ (بخش بایگانی)، ۳۶۳ (بخش بررسی و تجزیه) بوده است.

در پایان در بخش، ضمیمه شامل برخی اسناد، مکاتبات، نامه‌های خصوصی و بریده جراید و فهرست اعلام شامل، اسامی خاص، شهرها، استان‌ها، شخصیت‌ها، موضوعات و جریان‌ات تاریخی و نام احزاب و دستجات سیاسی آورده شده است.

امید است که این ره‌آورد بتواند در راستای واکاوی موضوع مطروحه در کتاب مفید فایده قرار گرفته و راه‌گشای محققین تاریخ و جویندگان حقایق تاریخی و همه یویندگان راه پژوهش باشد. متمنی است از نظرها، پیشنهادها و انتقادهای سازنده خود این مرکز را محروم نفرمائید.

مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات

مقدمه

تاریخ ملت‌ها آکنده از حوادث و رخدادهایی است که با مسئله استعمار و استثمار و زیادخواهی برخی دولت‌ها نسبت به سایر دول و ملت‌های آنان روبرو بوده است. جوامع افزون‌طلب و حریص برای دستیابی به امیال و آرزوهای بی‌حد و حصر خود به انواع حیل‌های شیطانی و راهکارهای توأم با مکر و فریب متوسل می‌شده‌اند. با بروز توسعه در اشکال مختلف آن، این کشورها نیز روش‌های سنتی خود را به طریقی نو نموده و سعی کرده‌اند که از روش‌های به ظاهر مسالمت‌آمیزتر و به اصطلاح نرم‌افزاری‌تر استفاده کنند. اما در واقع در اصل موضوع که غارت سرمایه‌های معنوی و مادی کشور هدف می‌باشد، فرق چندانی وجود ندارد. بلکه تنها از لحاظ پیچیدگی نوع روش‌ها و برخورد با مسئله، شاهد تفاوت‌های متعددی می‌توان بود. یکی از اهرم‌های قوی و کارآمد که همواره مدنظر استعمارگران بوده و هست، مسئله ایجاد سازمان‌های به ظاهر خیریه و اجتماعی است. که هم قدرت بسیج افراد را دارا هستند و هم بوسیله آن‌ها می‌توان اهداف سیاسی و استعماری را در پس پرده شعارهای بشردوستانه و محبت‌آمیز پنهان نمود. شعارهایی که غالباً پیرامون نوع‌دوستی، کمک به دیگری، خدمت و کمک‌رسانی به نیازمندان، دوست داشتن هم‌دیگر، خدمت به دیگری و دیگری را از خود مهمتر دانستن و امثالهم دور می‌زنند. این شعارها هم در طول تاریخ استعمار ملت‌ها، دچار تحول ظاهری و پیشرفت لفظی شده‌اند. در این راستا پر واضح است که ساز و کار و عوامل اجرایی آن نیز بایستی متناسب با نوع شعارها و اهداف پنهانی و اصلی، دچار تغییر و به اصطلاح توسعه و پیشرفت گردند. اگر در دهه‌های قبل با ساز و کار آبادانی و اصلاح سیستم سیاسی حکومت‌ها و یا برقراری دموکراسی و یا پیشرفت‌های علمی و بهداشتی و غیره، در پوشش اعزام مأموران مذهبی و بهداشتی و به طور گستر و منطقه‌بندی شده با عوامل اجرایی محدود و عمدتاً خارجی و به طور مستقیم این هدف دنبال می‌شد. در عصر جدید و دوران طلایی استعمار نرم‌افزاری، شاهد ایجاد سازمان‌های گسترده بین‌المللی با مدیریت قوی و برخوردار از ساختارهای

طراحی شده حزب گونه با کلید قوانین و آئین‌نامه‌های اجرایی و عملیاتی لازم و سیستم عضوگیری از داخل و واگذاری مدیریت‌های میانی و مستقیم به خود عوامل تربیت شده داخلی و تنها نظارت و اعمال مدیریت کلان از طریق مرکزیت عالی جهانی بر این احزاب به ظاهر غیر سیاسی تحت عنوان بنگاه‌های خیریه و مؤسسات اجتماعی هستیم.

این مؤسسات اجتماعی که بیشتر با نام کلوپ و یا باشگاه در کشورهای هدف ایجاد و سازماندهی می‌شدند، همگی از مادری متولد شدند که چند دهه قبل از دل یک سازمان تخصصی و صنفی به نام فراماسونری (بنایان آزاد) بیرون آمد. این سازمان که در ابتدا از صاحبان حرف و اعضای صفوف خاصی تشکیل شده بود و بیشتر به صورت پنهان و یا نیمه علنی فعالیت می‌کرد و مقاصد خاص صنفی را دنبال می‌نمود، ابزار خوبی برای پیشبرد مقاصد سیاسی و استعماری دولتمردان کشورهای استعماری انگلیس و بعد آمریکا قرار گرفت. و آن‌ها با بهره‌گیری از ساختار و نوع سیستم عضوگیری و برخی ویژگی‌های پنهان کاری که لازمه کار شبه جاسوسی، نفوذ در سایر جوامع به طور دلخواه بود، این سازمان را به عنوان مدل مناسب برگزیدند و در طول زمان با ایجاد تغییرات لازم آن را به یک سازمان گم‌نموده سیاسی که در اکثر کشورهای هدف دارای عضو بود و اکثر این اعضا از میان دولتمردان و رجال سیاسی و تأثیرگذار انتخاب می‌شدند، تا با پیوستگی به سازمان مرکزی اهداف از پیش تعیین شده را عملیاتی نموده و به طور مستمر منافع و مطامع اربابان خود را به شکلی دقیق و کامل برآورده نمایند. این ساختار و تشکیلات تا چند دهه جوابگو بود. ولی با توسعه جوامع از جهات مختلف و بویژه مسئله اطلاع‌رسانی و رشد و توسعه ابزارهای خبری و مسئله گستردگی رسانه‌ها و تا حدودی بلوغ فکری جوامع تحت استعمار این کشورها، دیگر سیستم قبلی جوابگو نبود و بایستی سازمان‌های جدیدی که بتوانند همین اهداف را در قالب‌های جدید و متنوع و در عین حال به طور علنی و آشکار و با شکلی مردمی و برخوردار از شعارهای زیبا و فریبنده و عامه‌پسند به طوری که متعلق به هیچ نژاد، قوم و یا زبان و ملت خاص نباشد و برای همگان مطلوب و متعلق به کلیه جوامع بوده و دارای جاذبه عمومی و به شکلی ساده و عام پیگیری کنند، بنیان نهاده شدند. یکی از این سازمان‌ها که از حیث گستردگی و تنوع از همه اسلاف خود، جلوتر بود و با شعاری ساده و عامیانه‌تر پا به عرصه وجود نهاد، "لاینز" بود. لاینز ابتدا یک فعالیت محلی و خصوصی در داخل آمریکا بود و در سال ۱۹۱۷ میلادی به علت مختصات نیکوکاری و نوع دوستی آن که ضمناً توجه عده زیادی از خارجیان را جلب کرده بود، به صورت اتحادیه بین‌المللی درآمد. هدف‌های آن به ظاهر غیرسیاسی و محدود به خدمت به افراد جامعه و در رشته‌های مختلف و ایجاد دوستی و اتحاد بین اعضاء بود.

معهدا عبارت پشتیبانی از اصول حکومت‌های صالح و تقویت افراد شایسته که جزء هدف‌های

لاینز در اساسنامه می‌باشد، جلب نظر می‌کند زیرا سازمانی که جنبه غیر سیاسی دارد باید همواره مطیع قانون و پشتیبان دولت خود باشد و هدفی را دنبال نکند که برای اجرای آن ناچار از تشخیص اصول حکومت‌های صالح و یا افراد شایسته گردد چه این امر کاملاً سیاسی است. به علاوه این احتمال را بوجود می‌آورد که مرکز اتحادیه بین‌المللی نیز روزی به استناد این هدف درباره حکومت و یا افراد اظهار نظر کند و در چنین موارد احتمالی سایر اعضای لاینز جهان اگر مراتب را تأیید و یا حداقل سکوت کنند ممکن است به خلاف مصلحت یا روش سیاسی کشور خودشان باشد اگر اظهار مخالفت کنند وحدت لاینز جهانی را متزلزل می‌سازند به علاوه از نظر آن دسته از اعضای لاینز که موافق اظهار نظر اتحادیه بین‌المللی بوده‌اند پیمان شکن و مخالف لاینز معرفی خواهند شد. بهر حال اتحادیه بین‌المللی لاینز برای ایجاد حکومت جهانی پدید آمده است. لذا باید تمامی شعبات آن در سراسر جهان از مواضع این اتحادیه پیروی و اطاعت محض داشته باشند. و یک سازمان که مدعی غیر سیاسی بودن است، هدف اصلی‌اش را تعیین حکومت‌های صالح و افراد شایسته (دولتمردان شایسته که حافظ منافع استعماری آنان باشند) قرار داده است. یک سازمان غیرسیاسی که هم در بعد تشکیلاتی، فرم حزب دارد و هم در تبیین و توشیح اهداف، برنامه‌های خوبی را در نظر قرار می‌دهد، پر واضح است که یک سازمان سیاسی به تمام عیار می‌باشد. فلذا چگونه اتحادیه بین‌المللی لاینز خود را غیرسیاسی دانسته و هدفش را کمک به نیازمندان و خدمت به دیگران مطرح می‌کند، جای بسی تأمل و تعجب دارد. آیا آنان ملت‌ها را چنین نادان و احمق می‌انگارند که چنین ادعایی را به صراحت بیان می‌دارند. البته از نگاه آنان، ملت‌ها فاقد ارزش انسانی و توجه و التفات هستند و تنها وسیله و ابزاری هستند که بایستی در راه رسیدن ایشان به اهدافشان، وظایف محوله را به نحو احسن به انجام برسانند. طرح این سؤال در اینجا ضروری بنظر می‌رسد، آیا توضیح بهتری برای استثمار انسان‌ها، از عملکرد این سازمان‌ها به ذهن متبادر می‌شود؟ و از حیث سازمان و گستردگی شعبات و برپایی چنین ساختار تشکیلاتی منسجم و هدفمند و عظیم نشانگر چیست؟ راه‌اندازی چنین سازمان عریض و طویل و پر شمار در اکثر کشورهای جهان تنها برای خدمت به دیگران و نوع دوستی است و آن هم از طرف کسانی که در طول تاریخ خود در تمامی زمینه‌ها، دشمنی و عداوتشان با ملت‌ها را آشکار کرده‌اند. کسانی که حتی حاضر به دادن مازاد محصولات کشاورزی خود به سایر مردم فقیر کشورهای دیگر نیستند و حاضرند این محصولات را برای اثبات قیمت‌ها و کسب سود بیشتر به دریا بریزند ولی هم‌نوعان آنان در آفریقا و آمریکای لاتین ... از دریافت این مواد غذایی محروم بمانند. لذا سرمایه‌گذاری کلان و گسترده چنین افرادی که خبر سود بیشتر و لذت جویی هدفی را دنبال نمی‌کنند، پر واضح است که اولاً سیاسی و استعماری است و ثانیاً منافع مالی و بهره اقتصادی را برای آنان دنبال خواهد داشت.

در زیر، مطابق با سند منتشره در همین کتاب به ذکر آمار این سازمان در سال ۱۳۴۷ پرداخته شده است:

"تعداد مناطق ۱۴۵ در هفتاد کشور، تعداد باشگاه‌ها، ۲۲۰۰۰ و تعداد اعضای آن ۸۶۰۰۰۰ نفر می‌باشد. امور لاینز بین‌المللی زیر نظر یک هیئت مدیره است. تشکیلات کشورهای کم وسعت از نظر لاینز بین‌المللی به یک و کشورهای وسیع‌تر به چند منطقه تقسیم می‌شوند. هر منطقه به چند ناحیه و هر ناحیه به چند حوزه و هر حوزه به چند باشگاه تقسیم می‌شود. باشگاه‌ها کوچکترین واحد تشکیلاتی لاینز هستند و دیدار و اجتماع منظم اعضا در جلسات ماهیانه باشگاه‌ها صورت می‌گیرد. بدیهی است هیئت‌های مدیره باشگاه‌ها و مناطق در موارد لزوم جلسات جداگانه دارند و کنگره سالیانه مناطق هر کشور در همان مملکت و کنگره اتحادیه لاینز در هر سال (معمولاً در آمریکا) تشکیل می‌شود. نشریات اتحادیه بین‌المللی لاینز دارای یک نشریه ماهانه به نام (لاین) است و به جای آن که هر منطقه به مسئولیت خود و مستقلاً دارای مجله جداگانه باشد، روش غیر معمول اختیار شده است. به این شرح که کلیه مجلات لاینز در سراسر جهان اگر با اجازه هیئت مدیره منتشر شده باشد ارکان رسمی اتحادیه لاینز بین‌المللی محسوب می‌شود. در این مجله "شیرنامه" نام دارد. تشکیلات لاینز در ایران، شماره ۳۵۴ از طرف لاینز بین‌المللی برای مجموع تشکیلات لاینز در ایران اختصاص داده شده و معمولاً بایستی تحت عنوان یک منطقه فعالیت کنند. ولی به علت وسعت کشور که امکان تماس اعضا و اداره باشگاه‌ها را در یک سطح وسیع مشکل می‌سازد ایران از نظر تشکیلات لاینز به سه منطقه الف، ب و ث تقسیم شده که هر سه منطقه تحت همان شماره ۳۵۴ ثبت و به شرح زیر تقسیم شده‌اند: ۱- منطقه ۳۵۴ الف شامل: تهران، آذربایجان شرقی و غربی، گیلان، گرگان، مازندران، کرمانشاهان و قصر شیرین، خرم‌آباد، سنندج، بروجرد و خراسان ۲- منطقه ۳۵۴ ب شامل: اصفهان، کرمان و زاهدان ۳- منطقه ۳۵۴ ث شامل: شیراز و اهواز. تعداد اعضای ۳۵۴ الف: ۱۸۸۴ نفر و تعداد باشگاه‌های آن به ۷۲ عدد می‌باشد. رئیس منطقه ۳۵۴ الف، دکتر اسماعیل اردلان می‌باشد. تعداد اعضای ۳۵۴ ب، ۷۶۶ نفر و رئیس منطقه آقای دکتر نواب می‌باشد. منطقه ۳۵۴ ث، تعداد اعضای آن ۸۶۸ نفر و رئیس منطقه هم آقای مهندس خسرو هدایت قائم مقام مدیر عامل شرکت نفت می‌باشد. جمع کل اعضای سه منطقه، ۳۵۱۸ نفر بوده و در ضمن ریاست هر سه منطقه به عهده شیرمرد مهندس شریف امامی است. شیرمرد محمد دری دبیر کل لاینز ایران است."^۱

با عنایت به آمار ذکر شده گستردگی در حوزه جغرافیایی و وسعت‌بخشی در سراسر کشور و

حتی شهرستان‌های کوچک به طور جد در دستور کار سازمان لاینز بین‌المللی بود. چنان‌چه در اسناد کتاب به وفور دیده می‌شود که در شهرستان‌های دور افتاده و کوچک و به ظاهر کم اهمیت هم بدنبال تأسیس و راه‌اندازی باشگاه لاینز بوده‌اند. با این‌که راه‌اندازی چنین تشکیلات عظیم و گسترده و دارای ساختار حزب‌گونه و برخوردار - از اساسنامه و آئین‌نامه‌های اجرایی متعدد و برپایی کنگره‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، خود گواه سیاسی بدون این سازمان را می‌دهد. - لاینز و فراماسونری اما مسئله مهمتری که در این راستا، می‌توان بدون اشاره نمود، همانا حضور هدفمند رجال برجسته فراماسون در رأس این سازمان در سطح جهانی و در حوزه‌های داخلی در هر یک از کشورهاست. چنان‌چه در ایران، فردی که از اتحادیه بین‌المللی لاینز وظیفه تشکیل و راه‌اندازی لاینز در ایران را برعهده می‌گیرد، یک فراماسون لبنانی به نام "شفیق منصور" است که در دیدار اولیه خود برای حصول به منظور به سراغ الهیار صالح که از عناصر کلیدی سیاست آمریکا در ایران و رابط سرویس اطلاعاتی این کشور می‌باشد، می‌رود. ولی از آنجایی که تشکیل هسته مرکزی باید توسط اعضای فراماسونری صورت پذیرد، صالح وی را به سوی یک ماسون دیگر که از اساتید ارجمند و بزرگ لژهای فراماسونری در ایران است هدایت می‌کند، این فرد، کسی نیست به جزء حسین علاء که این مسئولیت را می‌پذیرد و به همراه عباس مسعودی (ماسونی دیگر)، مقدمات تأسیس این باشگاه را فراهم می‌آورد. حالب است که از سی نفر اعضای مؤسس اولیه این کلوپ در تهران بیش از نیمی از آن از اعضای لژهای مختلف ماسونی هستند. در ضمن ریاست شورای عالی هر سه منطقه لاینز در ایران هم سال‌ها برعهده مهندس شریف امامی، استاد فراماسونری و ریاست لژ بزرگ ایران می‌باشد. از جهتی، جدای از رهبری و خطدهی اعضای فراماسونری در این کلوپ، خط‌مشی و سیاست‌گذاری‌ها و حتی اساسنامه آن و نحوه اداره و چگونگی برگزاری انتخابات و معرفی اعضا و بسیاری از امور دیگر، شباهت زیادی به برنامه‌های لژهای ماسونی دارد، لذا وابستگی این باشگاه به سازمان فراماسونی به اثبات می‌رسد. لذا برای وضوح بیشتر مسئله، در زیر به چند سند در این خصوص اشاره شده است:

سند اول

"از: ۴/۱۶ هـ ۳ - به: ۳۴۱ - تاریخ: ۵۲/۱۰/۵ - شماره: ۵/۵۷۷۶ هـ - موضوع: مختار مختاری رئیس دادگستری نقده - نامبرده بالا ضمن صحبت‌های خود از باشگاه لاینز انتقاد و فعالیت این باشگاه را وابسته به فراماسونری قلمداد و با بیان مطالبی، علیه این باشگاه اعضای وابسته به آن را مورد تمسخر قرار داده است ... ضمناً در مورد باشگاه لاینز مواردی به همان نحو که اشاره شده در بین مردم شایع است ..."

سند دوم

"از: ۷ هـ - به: ۳۲۱ - تاریخ: ۴۸/۲/۱۵ - شماره: ۸۲۱۷۱/هـ - موضوع: باشگاه لاینز -

طبق اطلاع در اوایل فروردین ماه جاری آقای محمد دری دبیر بین‌المللی لاینز به شیراز آمده و با آقایان دکتر هوشنگ نهانوندی رئیس دانشگاه پهلوی و جعفر ابطحی، نماینده مجلس شورای ملی و وکیل دعاوی دادگستری تماس گرفته و در زمینه تأسیس دو باشگاه به اسامی پرسپولیس و تخت جمشید صحبت نموده و از دو نفر مشروح به بالا خواسته است که باشگاه‌های مورد نظر را تشکیل و هیئت مدیره انتخاب و پیرامون اهداف لاینز فعالیت‌هایی بنمایند ...

نظریه رئیس امنیت داخلی: این باشگاه‌ها از سازمان‌های جنبی لاینز بوده و استنباط می‌شود در آینده در زمینه هدف‌های فراماسونری برنامه‌هایی را اجرا نمایند ..."

سند سوم

"شماره: ۳۱۲/۸۶۲ - تاریخ: ۴۱/۲/۳۱ - موضوع: فعالیت مخالفین دولت -

یکی از محارم سردار قاضی حکمت اظهار می‌داشت، مسافرت آقای علاء وزیر دربار شاهنشاهی به فارس و شیراز که ظاهراً تحت عنوان سالگرد انجمن لاینز صورت گرفته به منظور انجام یک مأموریت سیاسی و مخفی است. مشارالیه افزوده مؤسسه لاینز انگلستان که یکی از شعبات لژ بزرگ فراماسونری انگلستان است تحت عنوان انجام کارهای عام‌المنفعه، بزرگترین دستگاه خبری دولت انگلستان در کشورهای دنیا محسوب می‌شود و آقای علاء وزیر دربار شاهنشاهی که خود از فراماسونرهای معروف و از اعضای لژ بزرگ لندن هستند، ریاست جوامع فراماسونری ایران را برعهده دارند و در این مسافرت به فارس که به توصیه مقامات انگلیسی دستورات محرمانه‌ای به مأمورین نفوذی در فارس که اکثراً بی‌عشایر دارای نفوذ و رهبری هستند صادر خواهد کرد. زیرا ممکن است روابط شاهنشاه و دولت آمینی به صورت مبارزه سیاست انگلیس و آمریکا در ایران درآمده وضع نامساعدی به خود گیرد به این ترتیب عشایر فارس طبق تعلیماتی که آقای علاء به آن‌ها خواهند داد برای دولت مرکزی اشکالات بزرگی فراهم خواهند کرد. گوینده افزود اکثر رجال فارس و سران عشایر این منطقه غالباً فراماسون و تابع لژ بزرگ لندن هستند و تابع نظر و دستورات آقای علاء خواهند بود ..."

- لاینز و مسئله جاسوسی

مسئله بعد که چندان هم با موضوع فراماسونری بی‌ارتباط نیست، موضوع جاسوسی و

جمع‌آوری خبر توسط اعضا و عناصر لاینز در سراسر کشور است. رخنه در اکثر سازمان‌ها و نهادهای دولتی در استان‌ها، بوضوح این مطلب را به اثبات می‌رساند. برای افشای مطلب و روشن شدن هر چه بیشتر این موضوع، چند سند ذکر شده است:

سند اول

"گفتار رادیو به اصطلاح صدای ملی ایران درباره طرق مختلف گسترش نفوذ سیاسی خود در میهن ما از طرق مختلفی استفاده می‌کند. یکی از طرق استفاده از انواع مؤسساتی است که این ژاندارم بین‌المللی در میهن ما بوجود می‌آورد ... یکی دیگر از این گونه مؤسسات، باشگاه لاینز ایران است که توسط عمال آمریکایی در ایران تأسیس شده و این سازمان نیز رابطه مستقیمی با سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا دارد.

باشگاه لاینز در ایران به طور وسیع و پراکنده دارای ۱۵۴ شعبه می‌باشد و اکثر کارمندان عالی‌رتبه دولتی این سازمان هستند حتی سازمان‌های نظامی و انتظامی کشور آن را دولتی در داخل دولت ایران می‌نامند."

سند دوم

"جنگ پنهانی سیا و اینتلیجن سرویس در تهران از رادیو پیک"

رادیوی مذکور ساعت ۱۹ روز ۴۸/۵/۱۶ مطالبی به شرح زیر پخش نمود یکی دیگر از شعبات سیا، سازمان مرکزی جاسوسی آمریکا در ایران، باشگاه لاینز ایران نام دارد. باشگاه لاینز را "اوین جونز" یکی از فراماسون‌های متنفذ شهر شیکاگو هفتم ژوئن ۱۹۱۷ در شهر شیکاگو پایه‌گذاری کرد ... تگزاس مرکز فرمانروایی انحصارهای نفتی آمریکاست. لذا از لاینز هم بوی نفت می‌آید. به هیچ وجه تصادفی نیست که این مؤسسه اوایل تحت شعار خدمت به خود آغاز فعالیت کرد. معنای این شعار خدمت به انحصارهای آمریکایی است. ولی در کنگره دالاس شعار خدمت به دیگران مبدل گردید. تا جنگ جهانی دوم باشگاه لاینز چندان موفقیتی بدست نیاورد و نتوانست شبکه‌های جاسوسی خود را در جهان بگستراند. این کار پس از جنگ جهانی دوم، بعد از این که سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا زمام امور را بدست گرفت، امکان پذیر شد. رسوخ این باشگاه در شئون کشوری ما پس از کودتای ۲۸ مرداد میسر گشت. ۱۶ فروردین ۱۳۳۶ روز آغاز رسمی فعالیت خرابکارانه این مؤسسه امپریالیستی در میهن ما است. در آن روز شفیق منصور نامی اهل لبنان و نماینده سیار لاینز بود، از سی نفر ایرانی دعوت به عمل آورد و باشگاه لاینز ایران را بنیان نهاد. حتماً در روزنامه‌ها به اسامی این آقایان

برخورده‌اید. این‌ها از زعمای قومند و جزو همه‌کاره‌های دولت هستند ... مؤلف کتاب فراموشخانه و فراماسونری در ایران در کتاب سه هزار صفحه‌ای خود چند سطر را هم به لاینز اختصاص داده است. البته هدف از این یادآوری پرده‌پوشی فعالیت خرابکارانه آن است و در زیر پرده او می‌نویسد که اعضای باشگاه لاینز ایران روزهای پنجشنبه اول و سوم هر ماه در یکی از هتل‌های تهران اجتماع می‌کنند و با هم ناهار می‌خورند و گویا فعالیت نیکوکاری آقایان هم بدین جا ختم می‌شود. ولی واقعیت چیست؟ واقعیت آن است که لاینز نسخه ثانی لژهای فراماسونری می‌باشد که سازمان جاسوسی آمریکا با استفاده از تجربه اینتلیجنس سرویس بوجود آورده است. هم‌اکنون در ایران صدها باشگاه لاینز وجود دارد. این شعبات از جانب سه منطقه‌ای اداره می‌شود که هر یک دارای رئیس جداگانه‌ای است.

سازمان‌های منطقه لاینز در ایران دارای کمیته‌های بهداشت - عمران - کشاورزی و مالی است. به دیگر سخن لاینز ایران دولتی است در داخل دولت ایران، با در نظر گرفتن این‌که اکثر رؤسای باشگاه‌ها را افسران مورد نظر سیا تشکیل می‌دهند. دایره فعالیت این شبکه وسیع جاسوسی روشن‌تر می‌شود. هدف آن‌ها عبارت است از جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی، سیاسی و نظامی و تحویل آن به سیا. وجه تشابه باشگاه‌های لاینز و لژهای فراماسونری عدیده است. بسیاری از موارد اساسنامه و مرامنامه باشگاه لاینز از مرامنامه و اساسنامه فراماسون‌ها اقتباس شده است. اگر اعضای لژهای فراماسون‌ها را "ماسون" می‌نامند، اعضای لاینز را شیرمردان و شیرزنان نامگذاری کردند. حتی لاینز ایران را هم فراماسون‌ها منتهی فراماسون‌های در خدمت سیا بوجود آوردند. در این مورد دوستان جالبی در کتاب فراموشخانه در ایران آمده است ... مؤلف کتاب در کوشش در راه اثبات این که بگو یا باشگاه لاینز ایران کاری جز امور خیریه ندارد از اله پاشاخان صالح (الهیاری صالح) که به نوشته مؤلف گویا مرد صحیح‌العملی است، شاهد می‌آورد. اله پاشاخان صالح سالیان دراز مترجم و مشاور سفارت آمریکا در ایران بود. به هر حال همین آقای کارمند سفارت آمریکا می‌گوید: دومین روزی که شفیق منصور اهل لبنان و نماینده سیار لاینز بین‌المللی به تهران آمد، مرا در دفتر کارم ملاقات کرد. او نامه یکی از دوستانم را به من داد و تقاضا کرد در تشکیل شعبه لاینز در ایران پیشقدم شده و مدیریت و مسئولیت اداره آن را قبول کنم در حالی که شفیق منصور مشغول صحبت بود هم‌کارم گوروش شهباز وارد اطاق کارم شد نامه دوستم را به او داده و درباره پیشنهادی که شده بود توضیحاتی به شهباز دادم همین که او صحبت با شفیق منصور را شروع کرد بدون مقدمه به وی گفت که شما استاد لژ فراماسونری لبنان هستید و فلان مقام را هم دارید من از شنیدن عنوان فراماسونری به وحشت افتادم و از شفیق منصور خواستم

حقیقت موضوع را بگوید. اسماعیل راین این اضافه را برای آن سر هم کرده است تا فعالیت باشگاه لاینز را به مشابه مؤسسه جاسوسی آمریکا را پرده پوشی کند. ولی خود ندانسته مرتکب اشتباهی گردیده که هدف وی را فاش می کند. آقای کوروش شهباز از کجا میدانست که شفیق منصور فراماسون است. مترجم و مشاور سفارت آمریکا می نویسد که وی هم نظیر چنین سنوالی را به کوروش شهباز داده است و می افزاید که کوروش شهباز گفت از علامتی که هنگام ورود به اطاق در دست هایش داشت. در اینجا است که دروغگویی آقایان برملا می شود. زیرا اسماعیل راین فراموش می کند که دو سطر بالاتر از قول اله پاشا خان صالح نوشته که کوروش شهباز به هنگام ورود شفیق منصور در اطاق نبوده و بعداً وارد اطلاق کار او شده، طبیعی است چگونه می توانست اظهارات شفیق منصور را شنیده باشد. واقعیت آن است که شفیق منصور جاسوس سازمان سیا نزد همکاران خود آمده بود تا توسط او به دربار راه یابد و اله پاشا خان صالح می گوید من حسین علاء وزیر دربار را به او معرفی کردم و گفتم عین ماجرا را به ایشان بگویند و یقیناً علاء در این مورد به شما کمک و مساعدت خواهند کرد. او هم سپس به ملاقات حسین علاء که در آمریکا فراماسون شده بود می رود و نخستین باشگاه لاینز در ایران را تشکیل می دهد. آیا باز جای شک و تردید باقی می ماند که باشگاه او نیز یکی از شعبات علنی جاسوسی وابسته به سازمان مرکز جاسوسی آمریکاست. در اوایل خرداد ماه سال جاری درست در بحبوحه افشاکری های سیا علیه اینتلجینت سرویس، نهمین کنگره لاینز ایران افتتاح شد ...^۱

۱- لاینز و نفوذ در ساختار حکومت

عضوگیری و رخنه در نهادهای رسمی کشور و بویژه رده های مدیریتی بالا در دولت، یکی دیگر از راه کارهای اجرایی این سازمان برای دستیابی به هدف، یعنی انتخاب افراد شایسته و حکومت های بهتر، که جدا از ظاهر زیبا و فریبنده این شعار، در عمل آنان به دنبال توسعه و جاری نمودن فرهنگ خود از طریق عناصر خود فروخته و بی هویتی بودند که یا در این کشورها تحصیل نموده و یا توسط سایر افراد وابسته تبلیغ و برانگیخته می شدند. به غیر از نقشی که ذکر شد، این باشگاه ها محلی بود برای کسانی که تشنه قدرت بودند و می خواستند به سرعت نردبان ترقی را طی کنند، لذا محمل بسیار خوبی ایجاد کرده بودند و نسبتاً در این راستا موفق بودند. بخش عمده این سازمان در استان ها و شهرستان های کشور قرار داشت و در اغلب این استان ها هم مسئولین درجه یک و دو در این باشگاه عضویت داشتند. تقریباً تمامی امور کشور در ابعاد مختلف در این کلوپ ها

مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و در نهایت مورد تصمیم‌گیری واقع می‌شد. در ذیل به عنوان شاهد مثال چند سند ذکر گردیده است:

سند اول

"از: ۳۳ هـ - به: ۳۴۱ - تاریخ: ۵۳/۲/۲۹ - شماره: ۲۵۵۸۱/۳۳ - موضوع: باشگاه لاینز تبریز - اخیراً به پاس قدردانی از زحمات و فعالیت‌های ارتشبد ضرغامی استاندار آذربایجان شرقی در راه توسعه باشگاه‌های لاینز، لوحه سپاس اتحادیه بین‌الملل که توسط آقای دیهیم نماینده مجلس شورای ملی به تبریز ارسال شده بود ... نظریه یکشنبه و چهارشنبه: مفاد گزارش مورد تأیید است اهدای لوحه سپاس به استاندار آذربایجان شرقی رد نتیجه فعالیت‌های وی برای ایجاد و توسعه شعبات باشگاه لاینز در منطقه بوده است ..."^۱

سند دوم

"به: تیمسار ریاست سازمان اطلاعات و امنیت کشور (اداره کل سوم ۳۲۱) - شماره: ۴/۷۵۸۳ - تاریخ: ۴۵/۸/۱۲ - درباره: باشگاه لاینز - پیرو ۴/۷۵۸۱ هـ - ۴۵/۸/۱۱ باشگاه لاینز آذربایجان غربی از سال ۱۳۳۹ که ریاست ناحیه آن به عهده تیمسار دیلمی استاندار وقت بوده شروع به کار نمود. لکن پس از انتقال ایشان فعالیت کلیه باشگاه‌ها راکد و به صورت تعطیل درآمد. تا این که چند ماه قبل از مرکز نامه‌ای برای آقای طاهر سیمیار و اصل که از وی و با توجه به سوابقی که در این باشگاه داشته راجع به نحوه فعالیت مجدد باشگاه استفسار مشارالیه جواب می‌دهد چون هنوز در ایران مردم به اهمیت اجتماعی این قبیل باشگاه‌ها واقف نیستند بایستی قدرتی در رأس کار باشد تا بتوان مجدداً فعالیتی ایجاد نمود و باشگاه لاینز مرکزی نیز با توجه به این پیشنهاد حکم ریاست ناحیه را به نام آقای مهندس ابراهیم همایونفر (استاندار) صادر می‌نماید."^۲

سند سوم

"از: ۵/۹ هـ - به: ۳۲۱ - تاریخ: ۴۶/۶/۱۸ - شماره: ۹/۹۲۱۱ - موضوع: جلسه باشگاه لاینز نادر - آقای محمد نوری دبیر باشگاه نادر از اعضای باشگاه مزبور دعوت کرده بود که، ساعت ۷ بعدازظهر روز یکشنبه ۱۲ شهریور جلسه عمومی باشگاه در تالار ثابتی (اداره کل کشاورزی) تشکیل گردد ... و آقایان مهندس احمدی - مهندس هاشم شهیدی - محمد نوری - منش‌زاده رئیس فرودگاه ... شرکت داشتند. آقای نوری اظهار داشت چنانچه آقایان اطلاع دارند آقای مهندس یارمحمدی که ریاست باشگاه را عهده داشتند به عنوان نماینده مجلس شورای ملی

انتخاب و رفته است. اینک باشگاه بدون رئیس می‌باشد ...^۱

در خصوص موضوع فوق، اسناد متعددی وجود دارد که در جای جای بخش اسناد دیده می‌شود. لیکن به لحاظ رعایت اختصار از ذکر آن‌ها خودداری شده است. همان‌طور که در سندهای فوق اشاره شد نفوذ این باشگاه در ساختار حکومتی بسیار قوی و گسترده بود و از جهتی هم عضویت در این کلوپ به مثابه سکوی پرتابی بود برای رسیدن به پست‌های مهم، مانند: نمایندگی مجلسین، وزارت، مدیر کلی در سطح استان، شهردار و ریاست شورای شهر و غیره.

– فساد مدیران و اعضای باشگاه لاینز

حال باید دید که این افراد که به قول سازمان بین‌المللی لاینز از شایسته‌ترین مردم هر کشور انتخاب می‌گردند در واقع دارای چه خصوصیات و سوابقی می‌باشند. برای آشنایی بیشتر و ملموس‌تر شدن مسئله، در این خصوص چند سند در مورد سوابق و شخصیت واقعی عناصر باشگاه‌های لاینز و فساد آنان در زمینه‌های مختلف سیاسی، مالی و اخلاقی آورده شده است.

سند اول

"در تاریخ ۴۱/۸/۲ اعضای باشگاه لاینز جلسه‌ای در منزل آقای رضا گیلانی برادر آقای داود گیلانی (رئیس انجمن شهر قزوین) تشکیل، در آن جا ضمن جلسه هفتگی باشگاه لاینز و صرف شام و مشروب، بین رئیس فرهنگ (آقای کجوری) که به طرفداری از رئیس بهداری (آقای دکتر علی نشاط) و فرماندار وقت (آقای صاحبقرانی) با رئیس پست و تلگراف (آقای صادقی) که کدورت قبلی وجود داشت مشاجره لفظی زنده و هم‌چنین سوءاستفاده و دزدی‌هایی که در ادارات مزبور شده بود در حضور جمع بین آن‌ها رد و بدل که با وساطت سایرین خاتمه می‌یابد. چنان‌چه اطلاعات بیشتری در این خصوص مورد نیاز باشد مقرر فرمائید از سرکار سرهنگ شاپور پرویز که ریاست باشگاه لاینز را عهده‌دار بوده استفسار فرمایند ..."^۲

سند دوم

"از: ۶/هـ – به: ۳۲۱ – تاریخ: ۱۳۴۸/۱۲/۲۱ – شماره: ۲۵/۳۴۴۵۱ – موضوع: باشگاه لاینز – در جلسه مورخه ۴۸/۱۲/۲ باشگاه لاینز با شرکت آقای وکیل بخشدار و رئیس باشگاه و آقایان و مستانی، بقائی، تفرشی و کی‌منش در محل باشگاه بندر شاهپور درباره عضویت آقای کی‌منش به سمت نایب رئیس باشگاه مذاکره و اخذ رأی می‌گردد. اعضای حاضر به استثنای تفرشی با عضویت یاد شده موافقت و انتخابات عملی می‌گردد ولی آقای تفرشی با اهانت به کی‌منش و

۱- همان، ص ۷۶.

۲- اسناد جلد اول لاینز، ص ۱۶.

رفتاری توهین‌آمیز نشان باشگاه را از سینه‌اش کنده و استعفای خود را از عضویت ارائه می‌دهد ... چند روز پس از این واقعه یک شب موقعی که کی‌منش رئیس پست و تلگراف و پهلوان‌پور رئیس اداره کار و شیروانیان نماینده کشتیرانی "گری مکنزی" پس از صرف غذا و مشروب به طرف آبادان برای رفتن به هتل خلیج حرکت می‌کنند در بین راه اتومبیل بنزی جلوی اتومبیل آن‌ها پیچیده و قصد منحرف کردن آن را داشته ولی خود نیز به طرف سرایشی کنار جاده منحرف و در نتیجه هر دو اتومبیل متوقف می‌گردند و سرنشینان نیز آقایان جابری رئیس حسابداری شهرداری و تفرشی وقنداتی و ستوان ستوده رئیس پاسگاه راه‌آهن از اتومبیل پیاده و مشاجره و کتک‌کاری بین کی‌منش و تفرشی شروع و با وساطت ستوان ستوده از هم جدا می‌شوند. در این اثناء اتومبیل دیگری حامل آقای وکیلی بخشدار و بقائی می‌رسد و بخشدار پس از اطلاع از جریان ترتیب آشتی تفرشی و کی‌منش را می‌دهد ولی جابری ضمن اهانت به کی‌منش شروع به کتک‌کاری می‌نماید و سرانجام بخشدار آن‌ها را جدا کرده و به بندر شاهپور مراجعت می‌نماید ...^{۱۱}

سند سوم

"از: ۱/۱ هـ - به: ۳۴۱ - تاریخ: ۵۴/۵/۹ - شماره: ۵/۱/۲۷۲۵ هـ -

با داشتن منشور انقلابی و محتوای رستاخیز ملت ایران باعث تعجب و تأسف اکثریت قریب به اتفاق مردم است که وجود تعدادی انگشت شمار شناخته شده با اشغال غاصبانه بسیاری از مناصب و مقامات، بدون عرضه و لیاقت و برداشت‌های راضی‌کننده روزبه‌روز یأس و حیرت همگانی را بیشتر می‌کنند. به عنوان نمونه باشگاه لاینز یا کلوپ روتاری رشت را یادآور می‌شود که از ابتدای تشکیل به علت مصالح فردی یا اجتماعی یا فقط حیثیت کاذب به ازای برخی از مؤسسين تعدادی از قضات و افراد غیر موظف، عضویت این دو باشگاه را پذیرفته، ولی از ماه‌های قبل، بیش از چهل نفر در نشست‌های مربوطه شرکت نمی‌کنند. با این حال یکی به نام رئیس یا نایب رئیس یا خزانه‌دار یا عضو مقدم مانند: آقایان ... با تهیه مقدمات و نقشه چینی‌های قبل نسبت به پیشبرد هدف ولی غیر مجاز و نامرئی خود که جدا از مردم و هدف اصلی باشگاه لاینز و یا روتاری هست ... در جلسات خود با دعوت و حتی اظهار قدرت مبنی بر احضار برخی از مدیران کل دستگاه‌های دولتی یا رؤسای بخش خدمات خصوصی، اقدام می‌کنند و کمترین اسلحه آنان نیز سوءاستفاده از مقام غصبی و اشغال شده است که در دست دارند و با موفقیت و نفوذ محلی و داخلی و جهانی خویش را به رخ احضار شدگان و یا

دعوت شدگان و به اصطلاح مهمان تازه می‌کشند تا طرف را وادار به پذیرش و اجرای نظرات نهایی و خصوصی خود بنمایند. تا جایی که طرح‌های خلاف خویش را به بخش ما هم توسعه داده و حال این‌که یک فروشنده بزرگ و عمده مصالح ساختمانی است، آن دیگری با ساخت خانه بدون مجوز قانونی و پروانه خون مردم را موقع فروش آن‌ها می‌مکد. سومی زمانی عضو کمیسیون دارایی بوده ولی به علت تجاوزاتش کنار گذاشته شده اما پناهگاهی دیگر به زعم خود پیدا کرده است. چهارمی بار فروشی و خواربار مورد نیاز عمومی را در اختیار داشته و دارد، پنجمی به استناد عضویت در لاینز و یا کلوپ روتاری به کار قاچاق‌کنی بین بعضی از ادارات دولتی و بنگاه‌های ملی و بانک‌ها با استفاده از جلسات شبانه یا گردهم‌آیی‌های مربوط به لاینز و یا روتاری مشغول است. وی یا ششمی در زیر چتر این دو مرز، با توزیع کالاهای قاچاق و داروهای گوناگون به ثروت و مکنت رسیده است. که اکنون به بهانه شرکت در برنامه تهیه مسکن، مردم را می‌چاپد و ... نظریه ۱/۵ - در عین حالی که بحث کلی شده موارد گویای استفاده تعدادی که داخل تجارت آزاد تلاش داشته بعید نیست که مثل اکثر جاها سوءاستفاده کرده باشند ولی تصور نمی‌رود تشکیلات روتاری و لاینز آن‌چنان هیبتی در اجتماع داشته باشند که مردم را تهدید کنند. به هر تقدیر موضوع قابل بررسی است....^{۱۱}

با امان نظر در استاد فوق، بوضوح می‌توان دید که هدف اصلی و اساسی اکثر اعضای این باشگاه رسیدن به قدرت و موقعیت اجتماعی و سیاسی و بدست آوردن پست‌های مهم مانند نمایندگی مجلس و غیره بوده و اغلب با مخالف ورزیدن یا دیگری بر سر مسئولیت‌های داخلی باشگاه این مطلب را به اثبات رسانده‌اند. جالب است که این افراد با مشکلات شخصیتی و فسادهای مالی و اخلاقی متعدد به دنبال کسب هدف‌های متعالی انسانی بوده‌اند. زهی خیال باطل که از زمین همان روید که در اوست و چگونه ممکن است کارهای مقدس و متعالی بدست یک چنین افرادی قابلیت رسیدن به منصف ظهور را داشته باشد.

- لاینز و مسئله صلح جهانی

یکی از اهداف عالی و مهم در نزد سردمداران اتحادیه بین‌المللی لاینز، مسئله صلح جهانی بوده است. در این خصوص هم جنبه عوامفریبی و بهره‌گیری به عنوان یک رو بنای زیبا، جهت پیش بردن هدف‌های استعماری و اصلی در ذیل آن بوده است. در این خصوص به ذکر چند سند پرداخته شده است:

سند اول

از: ۳۰۰/الف - به: ۳۲۱ - تاریخ: ۴۵/۷/۹ - شماره: ۳۰۰/۶۶۷۱/الف - موضوع: جمعیت لاینز

ظهر روز پنجشنبه گذشته عده‌ای در حدود ۵۰۰۰ نفر از اعضای باشگاه‌های لاینز تهران و حومه در جلسه نهار عمومی باشگاه در هتل ونک شرکت داشتند ... و بین آن‌ها آقایان مهندس شریف امامی رئیس مجلس سنا و دکتر باقر عاملی وزیر سابق دادگستری، دکتر چهارازی و تیمسار معارفی افسر بازنشسته ارتش، دکتر یداله همایونفر دندانپزشک و عده‌ای از نمایندگان مجلس سنا و شورای ملی شناخته شدند ... سپس دکتر چهارازی رئیس باشگاه لاینز منطقه ۳۵۴ اصلی رشته صحبت را بدست گرفت ... و گفت ۱۰ سال پنجاهمین سال تشکیل لاینز بین‌المللی است ... و از طرف باشگاه بین‌المللی مسابقه‌ای ترتیب داده شده به نام مسابقه صلح و چگونه می‌توان صلح را در دنیا برقرار نمود و برای این کار دستور داده اوراقی از طرف باشگاه‌ها بین دانش‌آموزان مدارس از ۱۴ تا ۲۰ سالگی تقسیم کنند و البته این اوراق که تقاضای شرکت این نوجوانان در مسابقه است در اختیار باشگاه‌ها گذاشته خواهد شد که اعضای باشگاه آن‌ها را بین دانش‌آموزان مدارس تقسیم کنند و پاسخ آن‌ها را جمع نموده و هر باشگاه یک نفر را بین جواب‌دهندگان انتخاب می‌نماید و آن‌ها را به مرکز اصلی باشگاه لاینز معرفی می‌کنند و باشگاه مرکزی انشاء یک نفر را که از همه بهتر تشخیص داده به باشگاه مرکزی بین‌المللی معرفی و آن را برای شرکت در بین سایر نفرات کشورهای دیگر به شیکاگو می‌فرستند و در آن‌جا پس از بررسی یک نفر را انتخاب خواهند کرد که این شخص جایزه بزرگی قریب ۳۵۰ هزار تومان خواهد گرفت و نیز به برنده مسابقه هر کشور هم یک لاینز داده خواهد شد. نظریه منبع: این جریان درست مثل همان مسابقه‌ای است که چندی اداره اطلاعات آمریکا در بین دانش‌آموزان و دانشجویان ترتیب داده بود و دکتر هدایتی وزیر آموزش و پرورش از آن جلوگیری کرد و نامش تحت این عنوان بود (چگونه می‌توان حسن تفاهم بیشتری بین ایران و آمریکا بوجود آورد) و منظور از طرح این مسابقه هم همان است زیرا اداره اصلی باشگاه لاینز بین‌المللی را آمریکایی‌ها به عهده دارند و لاینز مؤسسه‌ای است که آن‌ها برای تشکیل حکومت جهانی بوجود آورده‌اند و می‌خواهند به این وسیله هم از خشم مردم جهان و به خصوص جوانان ممالک جلوگیری نموده خود را دوستدار صلح قلمداد کنند و هم مدتی مردم را مشغول نمایند و هم آن‌ها که جلب نظر جوانان آینده را متوجه چنین تشکیلاتی که عهده‌دار اداره آن هستند، بنمایند ...^{۱۱}

- ترویج فرهنگ غربی توسط لاینز

از جمله هدف‌های مهم و اساسی که مسئولین لاینز جهانی دنبال آن بودند، مسئله توسعه و ترویج گسترده فرهنگ غرب در کشورهای هدف که عمدتاً ممالک شرقی و به اصطلاح جهان سومی بودند، بود. آن‌ها سعی می‌کردند تا بواسطه عناصر خودباخته و بی‌هویت و شیفته فرهنگ غربی که عمدتاً از منورالفرکان تحصیل کرده این ممالک بودند، هدف خود را پیگیری نمایند. البته برای ایجاد انسجام و نهادینه کردن برنامه‌ها، نیازمند تأسیس نهادهای واسطه‌ای بودند که بتوانند این هدف را به منصف ظهور برسانند. لذا بهترین ساختار و تشکیلات برای حصول نتیجه، ایجاد باشگاه‌های اجتماعی با هدف به ظاهر امور خیریه و عام‌المنفعه بود تا تحت پوشش این شعار و سازمان به ظاهر مردمی به نفوذ و رسوخ در مبادی فرهنگی و سنت‌ها و آئین مردم پرداخته و با برپایی جلسات متعدد باشگاه‌ها در ابتدا و اجرای سخنرانی‌های متعدد عوامل اصلی خود و یا عناصر داخلی خود فروخته به تبلیغ و ترویج فرهنگی پرداخته و سپس اعضای کلپ‌ها به عنوان منادیان این موضوع، مطلب را به خانواده‌ها و آشنایان و دوستان خود منتقل می‌کردند و برای بهتر برگزار شدن این برنامه، پس از جدا افتادن مبنی باشگاه به سراغ دو برنامه، یک برپایی میهمانی‌های شبانه با حضور خانواده اعضاء و سایر دوستانشان و دیگری سرمایه‌گذاری روی جوانان و کشاندن آن‌ها به باشگاه لاینز و اعمال تبلیغ مستقیم و عضوگیری جدید و تأمین آتیه هدف با جذب جوانان به این کلپ‌ها ... در این راستا به ذکر چند سند پرداخته شده است:

سند اول

"از: ۵/۱۶ - به: ۳۴۱ - تاریخ: ۵۲/۱۲/۱۳ - شماره: ۳/۲۰۴۱۶ - موضوع: باشگاه لاینز آغاچاری - ساعت ۲۰۳۰ دقیقه روز ۵۲/۱۲/۶ جلسه باشگاه لاینز آغاچاری به ریاست آقای احمد هادیزاده رئیس شرکت ملی نفت منطقه آغاچاری و با شرکت تعدادی از اعضا در باشگاه آپادانا تشکیل شد ... آقای هادیزاده تلویحاً ضمن انتقاد از عدم رغبت و استقبال اعضا به شرکت در جلسات و سردی مجالسی که برگزار می‌شود گفتند برای درآمد بیشتر باشگاه بهتر است یک گاردن پارتی تشکیل بدهیم و جمعیت خیریه فرح پهلوی هم در این کار شرکت نماید و درآمد حاصله را با آن‌ها نصف کنیم و چون در برنامه‌ای که به طور شفاهی ارائه دادند تقریباً تمام زحمات تشکیل گاردن پارتی را به عهده خانم‌های عضو جمعیت خیریه فرح پهلوی می‌گذارند آقای افراسیابی بخشدار تمایل به انجام آن نشان ندارد و اظهار کرد به این ترتیب بهتر است هر مؤسسه جداگانه برای خودش یک گاردن پارتی تشکیل بدهد ... نظریه یکشنبه: ضمن تأیید نظریه شنبه، تشکیل این قبیل جلسات که معمولاً هر چند ماه یک بار آن هم با شرکت تعداد معدودی از اعضا که با همسرانشان معمولاً از ۳۰ نفر تجاوز نمی‌کند تشکیل می‌گردد. بیشتر جنبه تشریفاتی می‌باشد ... در مورد کمک به مستمندان یا فعالیت

عام‌المنفعه هم با این که این موضوع در چند جلسه قبل هم به انحای مختلف مطرح شده و در این جلسه هم مورد بحث قرار گرفته به استحضار می‌رساند تاکنون عملی نشده و از جنبه حرف و قید در صورتجلسه خارج نشده و به نظر می‌رسد طرح آن هم فقط برای قید در صورتجلسات به عنوان فعالیت‌های باشگاه می‌باشد.^{۱۱}

سند دوم

"شماره: ۴۶۳۴ - تاریخ: ۱۳۴۹/۸/۱۰ - اداره کل آموزش و پرورش -

سازمان لاینز بین‌الملل فعالیت‌های تربیتی و اجتماعی جوانان را مورد توجه بخصوص و در برنامه‌های مهم خود قرار داده و تشکیل باشگاهی به نام باشگاه جوان شیراز را برای جوانان به کلیه مناطق لاینز جهان مؤکداً توصیه کرده است. لاینز ایران نیز با کسب الهام از نیات بلند و ترقی‌خواهانه اعلیحضرت همایون شاهنشاه ریاست عالی لاینز ایران و بنا به توصیه اتحادیه بین‌المللی در دهمین کنگره سالانه خود که در مشهد تشکیل شد کمک به فعالیت‌های جوانان را ضروری دانست ... و به منظور گسترش این فعالیت تشکیل باشگاه‌هایی به نام باشگاه جوان شیران را مورد تأیید قرار داد. هر یک از باشگاه‌های جوان شیران را که با شرکت جوانان ۱۰ تا ۲۰ ساله تشکیل می‌شود یکی از باشگاه‌های لاینز حمایت و سرپرستی می‌نماید ... یک نسخه اساسنامه باشگاه‌های مذکور به منظور آشنایی دانش‌آموزان با مقررات باشگاه‌های جوان شیران فرستاده شد ..."^{۱۲}

- لاینز و شاه

اشاعه فرهنگ غرب و به ابتذال کشاندن جوانان و خانواده‌های ایرانی که توسط باشگاه‌های لاینز و به دستور اربابان خارجی آن‌ها به منصفه ظهور می‌رسید با اذن و تکیف و حمایت مشخص شاه روبرو می‌گشت. وی که به اصطلاح ریاست عالی باشگاه‌های لاینز ایران را برعهده داشت. از این باشگاه‌ها به عنوان مخلی جهت اجرای برنامه‌های دیکته شده توسط اربابان انگلیسی و آمریکایی خود بهره می‌جست. در جلسات این کلوپ‌ها عمدتاً برنامه‌های طراحی شده خارجی را که در ظاهر به نام شاه به خورد مردم می‌دادند، مورد بحث و بررسی قرار می‌گرفت و ضمن تبلیغ و تعریف و تمجید از شخصیت فردی شاه و نثار لقب‌های متعدد از جمله: ترقی‌خواه، مدبر، با تدبیر، آینده‌نگر و امثالهم و توضیح مزایا و محسنات طرح‌های مطروحه، در حقیقت نقش کاتالیزوری را بازی می‌کردند که در برقراری پیوند بین مردم و نقشه‌های استعماری خارجی قرار داشتند. جهت وضوح بیشتر رابطه تعاملی شاه و باشگاه لاینز به ذکر چند سند بسنده شده است.

۱- اسناد لاینز، جلد دوم، ۱۵۵

۲- اسناد لاینز، جلد اول، ص ۱۰۹

سند اول

"موضوع: گزارش -

ساواک قزوین گزارشی نموده است ... در کشور ایران نیز باشگاه مذکور در سال ۱۳۳۶ تأسیس و چون در اکثر ممالک پادشاهان و رؤسای جمهور ریاست عالییه این باشگاه را پذیرفته‌اند لذا در ایران نیز بنا به استدعای مؤسسين باشگاه بین‌المللی، اعلیحضرت همایون شاهنشاه ریاست عالییه باشگاه بین‌المللی لاینز را قبول فرمودند ..."^۱

سند دوم

"از: ۵/۱۴ - به: ۳۴۱ - تاریخ: ۵۲/۱۲/۱۷ - شماره: ۳۴۲۷/ه موضوع: تشکیل جلسه باشگاه لاینز سمنان - ساعت ۱۸ روز ۵۲/۱۲/۱۷ جلسه باشگاه لاینز با حضور اعضاء و سرهنگ سوسن برای دبیر منطقه ۳۵۴ الف لاینز ایران در محل فرمانداری کل سمنان تشکیل که ابتدا سرود پرچم خوانده شد ... سپس سرهنگ سوسن بری بیاناتی پیرامون تاریخچه لاینز در دنیا در ایران تحت ریاست عالییه شاهنشاه آریامهر ایراد و اضافه نمود که لاینز بین‌المللی به پاس شخصیت بلند پایه شاهنشاه ایران زبان فارسی را زبان رسمی لاینز شناخته است."^۲

سند سوم

"از: ۵/۱ - به: ۳۲۱ - تاریخ: ۴۹/۱۰/۵ - شماره: ۵۱۷۰۰ - ۵/۱ - موضوع: باشگاه لاینز رشت - از ساعت ۱۹۰۰ روز ۴۹/۹/۲۹ جلسه باشگاه لاینز رشت در هتل پامچال با حضور آقای محمد دادور رئیس منطقه ۳۵۴ الف لاینز بین‌المللی و اکبرنیا خزانهدار منطقه که از تهران آمده بودند تشکیل گردید ... در این موقع آقای دادور رئیس منطقه ضمن معرفی بیوگرافی خود گفت ۱۳۰۰۰ سال قبل باشگاه تهران (باشگاه مارد) با کسب اجازه از پیشگاه شاهنشاه آریامهر در تهران تشکیل شد و مرحوم حسین علاء و انتظام اعضاء مؤثر آن بودند ... از نظر تشکیلات مناطق چند سال قبل یک نفر هندی منطقه خاورمیانه را اداره می‌کردند ... از حضور شاهنشاه کسب اجازه شد مقرر فرمودند منطقه ایران به صورت مستقل اداره شود ... منطقه ما دارای پنجاه و هفت باشگاه زنده است. قبلاً از پیشگاه مبارک شاهنشاه آریامهر کسب اجازه کردم در آن کنگره در حدود ۳۵۰ نفر از فرماندهان منتسب شرکت داشتند. در حدود ۴۵ هزار نفر شیرزن و شیربچه و شیرمرد برای تماشا و تشویق اعضای کنگره در محل اجلاسیه شرکت نمودند و مابه "فردریک" فرانسوی رأی دادیم ..."^۳

۱- اسناد لاینز، جلد دوم، ص ۲۰۲

۲- پیشین، ص ۱۸۱.

۳- همان، ص ۳۰۸ تا ۳۱۱

– نتیجه‌گیری

با عنایت و امعان نظر به سندهای ذکر شده به خوبی چهره استعماری و بیگانه پرستانه لاینز هویدا می‌گردد.

شعارهای عوام‌فریبانه خدمت به دیگران، صلح و حکومت جهانی و رسیدگی به نیازمندان، همه و همه پوشش‌های مناسبی بودند برای پنهان نمودن هدف اصلی که همانا نفوذ و رخنه در امور فرهنگی و اجتماعی جوامع هدف و استحاله و دگرگون تدریجی آن‌ها و سپس جایگزینی فرهنگ غربی و ایجاد خودباختگی و بی‌هویتی که از خلع سلاح نمودن جوامع مورد نظر استعمارگران است. تا بدین ترتیب برنامه‌های سیاسی و اقتصادی پشت پرده خود را به مرحله اجرا درآورده و به تاراج سرمایه‌های معنوی و مادی و ملی مردم کشورها بپردازند.

در ایران نیز آنان چنین برنامه‌هایی را با حمایت‌های بی‌دریغ شاه، جامه عمل پوشاندند. لیکن اعتقادات قوی مذهبی مردم ایران مانع بزرگی بود و سدی محکم در برابر این تهاجمات بشمار می‌رفت. و در نهایت هم با پیروزی انقلاب اسلامی و برچیده شدن بساط شاهنشاهی برای همیشه در ایران، اعضای خودفروخته و بی‌وطن این باشگاه به همراه ریاست عالی‌ه آن یعنی شخص شاه به سوی اربابان خارجی خود فرار کردند تا جز خاطراتی تلخ در حافظه‌ی تاریخ ملت ایران، چیزی از آنان به یادگار نماند.

مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات